

N:o 44.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 4 § arfdabalken, lag angående värdering af död mans bo och lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, inteckningar och andra ärenden den 16 juni 1875; gifven Christiania slott den 21 februari 1894.

Under åberopande af bifogade i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kongl. Maj:t härmed, jemlikt 87 § regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1:o) lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 4 § arfdabalken;
- 2:o) lag angående värdering af död mans bo; och
- 3:o) lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, inteckningar och andra ärenden den 16 juni 1875.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Aug. Östergren.

Förslag

till

lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 4 § ärfdabalken.

Härigenom förordnas, att 9 kap. 4 § ärfdabalken skall erhålla följande förändrade lydelse:

Nu är boet upptecknad; då bör en afskrift af bouppteckningen hos domaren ingifvas inom en månad derefter; men i häradsrätten vid nästa ting. Är någon af arfvingarne omyndig eller utrikes stadd; varde ock den rätt hos domaren intecknad, som omyndig eller utrikes vistande i arvet eger.

Förslag

till

lag angående värdering af död mans bo.

Med upphäfvande af hvad lag och författningar innehålla mot denna lag stridande förordnas härigenom som följer:

1 §.

Den i 9 kap. 1 § ärfdabalken föreskrifna värdering af död mans bo skall förrättas af två eller flere af domstol i den ordning, här nedan stadgas, utsedde värderingsmän.

Desse skola egendomen så värdera, som de efter bästa förstånd och samvete pröfva den vara värd, dervid värdet af aktier, obligationer och dylika handlingar bestämmes med ledning af den vid dödstillfället för hvarje slag af sådana handlingar gällande kurs eller eljest gängse pris, samt värdet af fordringar, som ej anses säkra, efter hvad skäligt anses.

2 §.

För hvarje kommun å landet och hvarje stad nämne vederbörande underrätt före hvarje års utgång minst två inom kommunen eller staden bosatte gode män att under nästföljande året vara värderingsmän vid bo-uppteckningar.

3 §.

Dödsbodelegare stände fritt att af de sålunda utsedde värderingsmännen tillkalla hvilka de helst sjelfve vilja, oberoende deraf för hvilken kommun å landet eller stad de blifvit utsedde.

4 §.

Värderingsman, som deltagar i värderingsförrättning, eger därför åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning i likhet med hvad om nämndeman i gällande resereglemente är stadgadt.

Är bo vidlyftigt eller så beskaffadt, att värderingsman med nu stadgad ersättning ej kan anses skäligen godtgjord, ege rätten, på gjord framställning, derom förordna efter ty skäligen pröfvas.

Den ersättning, hvarom nu stadgadt är, skall gäldas af tillgångarna i den dödes bo.

5 §.

Då bouppteckning, vid hvars upprättande värderingsmän enligt bestämmelserna i denna lag närvarit, ingifves till annan rätt än den, som värderingsmännen utsett, skall värderingsmännens behörighet styrkas.

6 §.

Denna lag skall icke ega tillämpning i de fall, då borgmästare och råd jemlikt 9 kap. 1 § ärfdabalken för egendomens uppteckning och värdering ega nämna två eller flere redlige män, och ej heller med afseende å bouppteckning, som ej upptager fastighet till ett taxeringsvärde af minst 1,000 kronor och vid hvars inregistrering styrkes, att den dödes sammanräknade årsinkomster, deri inberäknade äfven efterlevandę makes, enligt den vid dödstillfället senast förrättade bevillningstaxering icke uppgått till 500 kronor.

7 §.

Hvad i denna lag är stadgadt afser ej rubbning i gällande bestämmelser om utseende af gode män vid arfskiften.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1895; dock att före utgången af år 1894 värderingsmän skola utses i den ordning och till det antal, som i 2 § säges.

Förslag

till

lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, inteckningar och andra ärenden den 16 juni 1875.

Härigenom förordnas, att 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, inteckningar och andra ärenden den 16 juni 1875 skall erhålla följande förändrade lydelse:

Öfver följande ärenden skola vid underrätt föras särskilda protokoll, nemligen: ett öfver lagfarter med fång af fast egendom; ett öfver inteckningar i sådan egendom; ett öfver äktenskapsförord; ett öfver förmyndares tillsättande och entledigande samt ett öfver bouppteckningar, testamenten, som vid domstolen bevakas, morgongåfvobref och afhandlingar om lösöre-köp. Uti lagfarts- och inteckningsprotokollen skall för hvarje ärende å bredden tecknas namnet på den egendom, som lagfares eller intecknas, samt uti öfriga protokollen för ärende, som angår inregistrering af bouppteckning eller bevakning af testamente, den dödes namn och för annat ärende namnet å den person ärendet rör.

Vid rådstufvurätt skall ock föras särskildt protokoll öfver förlagsinteckningar. I det protokoll skall för hvarje ärende å bredden tecknas förlagstagarens namn jemte uppgift om rörelsens beskaffenhet och orten hvarest den drifves.

Har någotdera af de ärenden, nämnda äro, icke förevarit, varde det i protokollet anmärkt.

Utdrag af protokollet öfver finansärenden, hållet inför den under
Hans Maj:t Konungens frånvaro i nåder tillförordnade
regering å Stockholms slott den 27 oktober 1893.

Närvarande:

Statsråden: ÖSTERGREN,

WIKBLAD,

GILLJAM,

friherre RAPPE.

Tillförordnade expeditionschefen, kammarrådet Munthe föredrog

efter gemensam beredning med justitiedepartementet,
komiterades för beredande af föreliggande frågor angående förändringar i skatteväsendet denna dag afgifna betänkande och förslag angående utvidgning af arfsbeskattningen och utsträckt tillämpning af stämpel-skatten.

Enligt föredragandens hemställan fann kongl. regeringen godt förordna, att statskontoret och kammarrätten skulle skyndsamt afgifva gemensamt underdånigt utlåtande öfver det af komiterade aflemnade förslag till förordning angående stämpelafgiften, afvensom att, för det ändamål 87 § regeringsformen oförmäler, genom utdrag af detta protokoll skulle infordras högsta domstolens utlåtande öfver förslagen till lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 1 och 4 §§ arfdabalken, lag an-

gående ändrad lydelse af 22 kap. 20 och 21 §§ strafflagen, lag angående värdering af död mans bo samt lag angående förändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, inteckningar och andra ärenden den 16 juni 1875.

Ex protocollö

Fr. N:son Ihrfelt.

Första rummet.

Zoo. 1875

Justitienämnden
N:o 1
Lagberedningen
Hans
Lagberedningen
Lagberedningen
Lagberedningen

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly bleed-through or a second page of the document.

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kongl. Maj:ts
högsta domstol fredagen den 15 december 1893.*

Första rummet.

Närvarande:

Justitieråden: GLIMSTEDT,
NORBERG,
LILIENBERG,
HUSS,
ISBERG,
LINDBÄCK,
WIJKANDER.

Sedan jemlikt högsta domstolens beslut den 23 nästlidne november de till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlemnade, af särskild komité utarbetade förslag till

1:o) lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 1 och 4 §§ ärfdebalken;

2:o) lag angående ändrad lydelse af 22 kap. 20 och 21 §§ strafflagen;

3:o) lag angående värdering af död mans bo; samt

4:o) lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, inteckningar och andra ärenden den 16 juni 1875; mellan högsta domstolens ledamöter cirkulerat, så företogos nu dessa förslag till slutlig behandling; varande desamma bilagda detta protokoll; och framställes härvid följande anmärkningar.

1:o).

Angående förslaget till lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 1 och 4 §§ ärfdabalken.

Då de bestämmelser i fråga om edfästade af bouppteckning, hvilka för betryggande af kronans rätt till arfsskatt kunde finnas nödiga, vore af uteslutande finansrättslig natur och följaktligen syntes icke tillhöra allmänna civillagens område, hemstälde högsta domstolen, att det föreslagna tillägget till 1 § måtte utgå och de stadganden i ämnet, som kunde anses erforderliga, i stället intagas i den af komiterade föreslagna förordning om stämpelafgiften.

För den händelse emellertid det föreslagna stadgandet ansåges böra bibehållas såsom ett tillägg till nämnda §, tillstyrkte högsta domstolen att detsamma, till undvikande af missförstånd vid tillämpningen, affattades så, att deraf tydliggen framginge, att den allmän åklagare lemnade befogethet att påkalla bouppteckningsed tillerkänts honom allenast i syfte att bevara statens rätt till arfsskatt.

2:o).

Beträffande förslaget till lag angående ändrad lydelse af 22 kap. 20 och 21 §§ strafflagen.

Då den föreslagna bestämmelsen om ansvar för meddelande, till förfång för kronan, af origtiga uppgifter vid bouppteckning uteslutande hade sin grund i den ifrågasatta förhöjningen af stämpel till dessa handlingar och det i anledning deraf ökade behovet för kronan att tillse, att bouppteckningarne måtte kunna erbjuda ett, såvidt möjligt, tillförlitligt materiel för beräkning af denna stämpelskatt, ansåg högsta domstolen samma bestämmelse icke hafva sin rätta plats i den allmänna strafflagen; utan hemstälde högsta domstolen, att det stadgande i ämnet, som kunde anses erforderligt, infördes i den föreslagna förordningen om stämpelafgiften, der redan föreskrift funnes inrymd om skadestånd, som af ifrågavarande förselse kunde följa.

I öfrigt erinrade högsta domstolen, att vid affattningen af ifrågavarande lagförslag icke aktgifvits på den förändrade lydelse, 21 § erhållit genom lagen den 9 juni 1893.

3:o).

Vidkommande förslaget till lag angående värdering af död mans bo.

Justitieråden *Norberg, Lilienberg, Huss, Isberg, Lindbäck* och *Wijkander* erinrade vid 6 §, att, enär fall kunde förekomma, då affiden person efterlemnade tillgångar af betydande värde utan att dock vare sig ega fastighet till taxeringsvärde af minst 1,000 kronor eller vara bevillningstaxerad för en årsinkomst af 800 kronor, denna § torde böra till lydelsen förändras, så att stadgandena i förevarande lagförslag komme att ega tillämpning jemväl i nu antydda fall.

Vidare anmärktes af bemälda justitieråd *dels* att, enär förslaget innefattade ändring i nu befintliga bestämmelser om boupptecknings förrättande, förslaget borde förses med ingress, utmärkande att hvad lag och författningar innehölle mot förslaget stridande genom detsamma upphäfdes, *dels ock*, med afseende å stadgandet i 12 kap. 2 § ärfdabalken, att i förslaget borde uttryckligen angifvas, att detsamma ej afsåge rubbning i den sterbhusdelegare i allmänhet hittills medgifna rätt att till gode män vid arfskifte kalla dem de helst vilja.

Slutligen ville justitieråden *Norberg, Lilienberg, Huss, Isberg* och *Wijkander* hafva erinrat att, derest förslaget blefve lag, i förordningen om stämpelafgiften syntes böra meddelas föreskrifter, hvarigenom åt domstol, som emottoge bouppteckning för inregistrering, lemnades befogenhet att, der sterbhusdelegare funne värderingsmännens uppskattning för hög och derom vid inregistreringen gjorde anmälan, beräkna stämpeln för bouppteckningen efter det lägre värde, hvartill behållningen rätteligen kunde finnas böra uppskattas. Behovvet af dylika föreskrifter torde särskildt göra sig gällande, då värderingen afsetts aktier eller andra värdepapper.

Justitierådet *Glimstedt* ansåg erforderligt att bestämmelse blefve meddelad, hvarigenom ej mindre sterbhusdelegare än äfven kronan lemnades utväg att söka rättelse i värderingen.

4:o).

Beträffande förslaget till lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, inteckningar och andra ärenden den 16 juni 1875.

Högsta domstolen anmärkte, att bestämmelsen derom, att å bredden af protokollet öfver bouppteckningar, testamenten, som vid domstolen be-

vakades, morgongäfvobref och afhandlingar om lösöreköp skulle för hvarje ärende antecknas »namnet å den person ärendet rörde», syntes, hvad anginge testamentsbevakningar, kunna föranleda missförstånd, enär en testamentsbevakning egentligen rörde den bevakande, men förslaget syfte uppenbarligen vore att testators namn skulle å bredden af protokollet antecknas

Ex protocollo

Carl Boheman.

*Transsumt af protokollet öfver finansärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Christiania slott den 21
februari 1894.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre VON ESSEN,
ÖSTERGREN.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet friherre von Essen anförde i underdånighet:

»Då jag den 13 sistlidne januari inför Eders Kongl. Maj:t anmälde frågan om beräkningen af statsverkets inkomster för nästa statsregleringsperiod, erinrade jag, att Eders Kongl. Maj:t den 19 maj 1893 bemyndigat mig att för beredande af föreliggande frågor angående förändringar i skatteväsendet, såsom frågorna om utvidgning af arfsbeskattningen, om utsträckt tillämpning af stämpelbeskattningen samt om revision af förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst jemte dermed sammanhängande ämnen, tillkalla de personer, hvilkas biträde jag för beredningen af omförmälda frågor funne nödigt anlita, samt dervid tillika förklarar, att vid nämnda beredning, hvilken skulle ega rum enligt de närmare föreskrifter, jag egde meddela, hänsyn borde tagas till de uttalanden, som innefattades i mina anföranden till statsrådsprotokollet den 13 januari och den 14 oktober 1892 samt i Riksdagens underdåniga skrifvelse den 27 november samma år äfvensom till hvad i öfrigt vid hithörande frågors behandling inom Riksdagen förekommit. Jag erinrade vidare, att, sedan jag den 24 maj nästlidet år uppdragit åt vissa personer att deltaga i beredningen af omförmälda frågor, de sålunda tillkallade komiterade, hvilka, jemlikt min föreskrift, till en början företagit frågorna om utvidgning af arfsskatten och utsträckt tillämpning af stämpelbeskattningen, den 27 okto-

ber samma år afgifvit betänkande rörande dessa frågor, innefattande förslag till ny förordning angående stämpelafgiften jemte vissa dermed sammanhängande författningar af civillags natur, nemligen lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 1 och 4 §§ arfdabalken, lag angående ändrad lydelse af 22 kap. 20 och 21 §§ strafflagen, lag angående värdering af död mans bo samt lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, in-teckningar och andra ärenden den 16 juni 1875, att högsta domstolen inkommit med infor-dradt utlåtande öfver sistnämnda fyra lagförslag; samt att förslaget till stämpelförordning vore remitteradt till statskontoret och kammarrätten, hvilkas utlåtande då ännu icke afgifvits, men snarligen vore att förvänta. Med framhållande att enligt min åsigt arfsskatt och stämpelskatt, hvilka i den utsträckning, hvari deras anlitage blifvit af komiterade föreslaget, beräknats lemna en ökad statsinkomst af 2,500,000 kronor, borde tagas i anspråk för täckande af 1895 års statsbehof, hemstälde jag, under erinran att den föreslagna arfsskatten vore afsedd att utgå under formen af stämpelafgift för vissa handlingar, att beräkningen af inkomstiteln stämpelmedel, af statskontoret beräknad till 3,500,000 kronor, måtte i riksstaten för år 1895 upptagas med ett till 6,000,000 kronor förhöjdt belopp. Denna min hemställan blef af Eders Kongl. Maj:t bifallen.

Sedan statskontoret och kammarrätten numera till Eders Kongl. Maj:t inkommit med det infor-drade utlåtandet öfver komiterades förslag, anhåller jag att få underställa Eders Kongl. Maj:ts pröfning frågorna om utsträckt tillämpning af arfsskatt och öfriga slag af stämpelskatt, dervid jag till en början gar att yttra mig angående den föreslagna utvidgningen af arfsbeskattningen.

Jag har redan erinrat, att komiterade, utom förslag till ny förordning angående stämpelafgiften, jemväl afgifvit förslag till följande författningar, nemligen

lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 1 och 4 §§ arfdabalken;
 lag angående ändrad lydelse af 22 kap. 20 och 21 §§ strafflagen;
 lag angående värdering af död mans bo; samt
 lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, in-teckningar och andra ärenden den 16 juni 1875;

äfvensom att högsta domstolen afgifvit infor-dradt utlåtande öfver sistnämnda fyra lagförslag.

Beträffande förslaget till lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 1 och 4 §§ arfdabalken har högsta domstolen hemställt, att, då de bestäm-

melser i fråga om edfästade af bouppteckning, hvilka för betryggande af kronans rätt till arfsskatt kunde finnas nödiga, vore af uteslutande finansrättslig natur och följaktligen syntes icke tillhöra allmänna civillagens område, det föreslagna tillägget till 1 § måtte utgå och de stadganden i ämnet, som kunde anses erforderliga, i stället intagas i den af komiterade föreslagna förordning om stämpelafgiften.

Då vidare den i förslaget till lag angående ändrad lydelse af 22 kap. 20 och 21 §§ strafflagen intagna bestämmelsen om ansvar för meddelande, till förfång för kronan, af origtiga uppgifter vid bouppteckning uteslutande hade sin grund i den ifrågasatta förhöjningen af stämpel till dessa handlingar och det i anledning deraf ökade behovet för kronan att tillse, att bouppteckningarna måtte kunna erbjuda ett, så vidt möjligt, tillförlitligt materiel för beräkning af denna stämpelskatt, har högsta domstolen ansett samma bestämmelse icke hafva sin rätta plats i den allmänna strafflagen, utan har högsta domstolen ansett, att det stadgande i ämnet, som kunde anses erforderligt, borde införas i den föreslagna förordningen om stämpelafgiften, der redan föreskrift finnes inrymd om skadestånd, som af ifrågavarande förseelser kunde följa.

I öfverensstämmelse med de af högsta domstolen sålunda uttalade åsikter hemställer jag, efter samråd med chefen för justitiedepartementet, att lagförslagen angående ändring i 9 kap. ärfdebalken och 22 kap. strafflagen, det förstnämnda i hvad det afser ändrad lydelse af 1 § i förevarande kapitel af ärfdebalken, må förfalla och att bestämmelser, motsvarande de sålunda uteslutna, måtte med den förändrade affattning, som påkallas af den förändrade platsen för desamma, inrymmas i § 52 af komiterades förslag till stämpelförordning såsom ett nytt mom. 8, då således det förutvarande mom. 8 varder mom. 9. I sammanhang härmed bör § 58 mom. 3 i komiterades förslag utgå.

Hvad åter angår lagförslaget angående ändring i 9 kap. ärfdebalken, i hvad det afser ändrad lydelse af 4 § i samma kapitel, samt de föreslagna lagarne angående värdering af död mans bo samt angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, inbeteckningar och andra ärenden den 16 juni 1875, hemställer jag, att komiterades betänkande i dessa delar måtte, jemte det af högsta domstolen afgifna utlåtande och utdrag af dagens protokoll, få öfverlemnas till chefen för justitiedepartementet för den vidare behandling af nyssnämnda lagförslag, som på honom må ankomma.

I sammanhang med yttrande öfver den föreslagna lagen angående värdering af död mans bo hafva emellertid fem justitieråd erinrat, att, derest förslaget blefve lag, i förordningen om stämpelafgiften syntes böra

meddelas föreskrifter, hvarigenom åt domstol, som emottoge bouppteckning för inregistrering, lemnades befogenhet att, der sterbhusdelegare funne värderingsmännens uppskattning för hög och derom vid inregistreringen gjorde anmälan, beräkna stämpeln för bouppteckningen efter det lägre värde, hvartill behållningen rätteligen kunde finnas böra uppskattas; och hafva justitieråden ansett behovet af dylika föreskrifter särskildt komma att göra sig gällande, då värderingen afsett aktier eller andra värdepapper.

Instämmande i den af justitieråden sålunda uttalade mening, hemställer jag, under förutsättning att den föreslagna lagen angående värdering af död mans bo i hufvudsak vinner Eders Kongl. Maj:ts godkännande, att bestämmelser i det af justitieråden angifna syfte måtte upptagas i en ny § efter 14 § af komiterades förslag till förordning angående stämpelafgiften.»

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst ett i öfverensstämmelse med hvad han sålunda anfört uppsatt förslag till förordning angående stämpelafgiften, hemstälde departementschefen, att Kongl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att antaga samma förslag.

På tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter behagade Hans Maj:t Konungen bifalla hvad föredragande departementschefen sålunda hemstält; och skulle nådig proposition till Riksdagen aflätas af den lydelse, bilagan litt. — vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

G. Villh. Smerling.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Christiania slott onsdagen den 21 februari 1894,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
 Statsråden: friherre VON ESSEN,
                   ÖSTERGREN,
 Justitieråden: HERSLOW,
                   ISBERG.

Efter det undertecknad blifvit i nåder förordnad att denna dag föra protokollet öfver justitiedepartementsärenden, yttrade chefen för justitiedepartementet statsrådet Östergren i underdånighet:

»På underdånig föredragning af chefen för finansdepartementet har Eders Kongl. Maj:t förut i dag beslutat att till justitiedepartementets handläggning öfverlemna af särskilda komiterade upprättade förslag till:

»lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 1 och 4 §§ arfdabalken», dock allenast i hvad förslaget afsåge ändrad lydelse af sistnämnda §,

»lag angående värdering af död mans bo», och

»lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, in-teckningar och andra ärenden den 16 juni 1875»; öfver hvilka samtliga lagförslag högsta domstolen afgifvit infor-dratt utlåtande.

Af berörda utlåtande inhemtas, att högsta domstolen lemnat den af komiterade föreslagna förändrade lydelsen af 9 kap. 4 § arfdabalken utan anmärkning.

Beträffande komiterades förslag till »lag angående värdering af död mans bo» torde samma förslag böra undergå någon jemkning. Efter samråd med chefen för finansdepartementet har det syntts mig lämpligt att ordalagen i 3 § förändrades i syfte att tillfälle till större valfrihet i afseende å värderingsmän måtte dödsbodelegarne beredas, hvilket vid vissa tillfällen kan vara nödvändigt, särskildt då t. ex. i dödsbo å landet finnes ett större bibliotek eller en dyrbarare samling konstföremål, men bland de för domsagan utsedde värderingsmännen till äfventyrs ej finnes någon i afseende å sådana föremåls värde fullt sakkunnig person.

Vid 6 § har högsta domstolen erinrat, att enär fall kunde förekomma, då afliden person efterlemnade tillgångar af betydande värde utan att dock vare sig ega fastighet till taxeringsvärde af minst 1,000 kronor eller vara bevillningstaxerad för en årsinkomst af 800 kronor, denna § borde till lydelsen förändras, så att stadgandena i förslaget komme att ega tillämpning jemväl i nu antydda fall. Befogenheten af denna anmärkning kan icke förnekas; men säkerligen kommer det icke ofta att inträffa, att en afliden person, som icke egt fastighet till värde af 1,000 kronor och ej heller varit uppskattad till en årlig inkomst af minst 800 kronor, efterlemnar någon förmögenhet af större betydenhet. Då emellertid sådana fall skulle blifva än mera sällsynta, om beloppet af den uppskattade årsinkomsten bestämdes till 500 kronor, torde en ändring af §:n i sådant hänseende kunna anses lämplig.

Med afseende å hvad högsta domstolen i öfrigt mot förslaget anmärkt torde det finnas nödigt *dels* att förse förslaget med ingress och *dels* att i detsamma införa en ny §, innehållande att förslaget ej afsåge rubbning af gällande bestämmelser om utseende af gode män vid arfskiften».

Härefter yttrade chefen för finansdepartementet:

»Statskontoret och kammarrätten hafva i sitt den 22 sistlidne januari afgifna utlåtande öfver komiterades förslag till förordning angående stämpelafgiften uttalat den åsigt, att den af komiterade föreslagna värderingen af död mans bo skulle blifva så väl för det stora flertalet dödsbon onödigt betungande som för tillgodoseende af statens skatteintresse i det hela obehöfligt. Hvad fast egendom anginge, syntes nuvarande bestämmelse, enligt hvilken sådan egendom icke finge beräknas till lägre värde än nästföregående årets taxeringsvärde, vara tillfyllestgörande, och, hvad lös egendom beträffade, skulle det, enligt embetsverkens mening, säkerligen vara för det ändamål, hvarom här vore fråga, i det stora hela tillräckligt, om

det t. ex. föreskrefves, att vid beräkningen af stämpeln för värdet å aktier, obligationer och öfriga dylika värdepapper i ett dödsbo detta icke finge upptagas lägre än till det vid tiden för bouppteckningen i allmänhet gällande, och att angående detta värde skulle vid bouppteckningen fogas intyg af med saken förtroga personer.

Den af embetsverken sålunda uttalade åsigt om obehöfligheten af den föreslagna lagen angående värdering af död mans bo kan jag icke dela. Äfven om enligt regeln de värdefullaste beståndsdelarne i ett bo utgöras af fastigheter samt aktier, obligationer och andra dylika papper, ligger ofta ett icke ringa värde i yttre och inre inventarier af olika slag, såsom kreatursbesättningar, maskiner vid fabriker med mera dylikt. Att vid bouppteckning lösegendom ofta upptages med allt för låga värden är vidare ett känt förhållande. Då nu förslag framläggas till en på förändrade grunder fotad, väsentligen utsträckt arfsbeskattning, vore det tvifvelsutän att anse såsom en brist i den nya lagstiftningen, derest beträffande betydande delar af qvarlåtenskapen bestämmandet af de värden, som skola ligga till grund för skattens utgörande, skulle helt och hållet undandragas all offentlig kontroll. Då härtill kommer, att enligt lagförslaget minst två värderingsmän skola utses för hvarje kommun å landet och hvarje stad samt att lagen icke skulle ega tillämpning å de minsta sterbhusen, vid hvilket förhållande den föreslagna värderingen icke torde komma att för dödsbodel-egarne kännas synnerligen betungande, anser jag hvad embetsverken anfört icke böra föranleda till lagförslagets förkastande.»

Föredragande departementschefen anförde härefter vidare:

»I komiterades förslag till »lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, in-teckningar och andra ärenden den 16 juni 1875», läser, af anledning högsta domstolen anmärkt, en jemkning i förslagets ordalydelse finnas erforderlig.»

Härefter uppläste föredragande departementschefen tre särskilda, i enlighet med hvad sålunda yttrats, inom justitiedepartementet upprättade förslag till »lag angående ändrad lydelse af 9 kap. 4 § ärfdabalken», »lag angående värdering af död mans bo», och »lag angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen angående särskilda protokoll öfver lagfarter, in-teckningar och andra ärenden den 16 juni 1875», samt hemställde, att samma förslag måtte genom nådig proposition Riksdagen till antagande föreläggas.

Justitierådet Isberg åberopade hvad han vid förslagens granskning i högsta domstolen yttrat.

Statsrådets öfrige ledamöter tillstyrkte bifall till föredragande departementschefens hemställan.

Och täcktes, med bifall till denna hemställan, Hans Maj:t Konungen i nåder förordna, att till Riksdagen skulle aflätas nådig proposition i ämnet af den lydelse bilagan till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo

G. Vilh. Smerling.
